

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ

*Алфьоров В.**

СУЧАСНІ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ЕЛЕКТРОННИХ ПЛАТЕЖІВ У INTERNET: НЕЗАДІЯНИЙ ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Науково-технічний прогрес неминуче призводить до автоматизації рутинної роботи людини, причому це стосується усіх сфер її життя. Одним з останніх досягнень науки і техніки є можливість купити товар, замовити послугу та управляти своїми фінансами у будь-який час з будь-якої точки земної кулі. Все це забезпечується завдяки сучасним системам електронних платежів. Вже сьогодні у світі щоденно \$ 2000 млрд. перераховуються з використанням електронних систем зв'язку [5].

Подібний успіх пояснюється наявністю у цих систем ряду переваг перед використанням звичайного готівкового розрахунку. На користь використання сучасних інформаційних технологій для проведення фінансових операцій, що здійснюються як з юридичними, так і з фізичними особами, свідчить дослідження, проведене консультативною фірмою Booz, Allen and Hamilton. За його результатами оплата послуг через Internet обходиться клієнту в \$ 0,01, з використанням банкоматів — у \$ 0,27, надання послуг по телефону — \$ 0,54, а у касового вікна — у \$ 1,07 [1].

Які ще переваги надають електронні платіжні системи? Передусім це безкоштовна реєстрація, а також миттєві перекази. Такі системи беруть низькі комісійні при переказах, забезпечують зручність, переважно є загальнодоступними. Ці системи заощаджують ваш час - вам не потрібно ходити до відділення банку і стояти в чергах (системи переважно надають своїм користувачам можливість отримувати та надсилати платежі за допомогою Internet сайту, електронної пошти або мобільного телефону). Ці системи заощаджують ваші гроші - ви можете вчасно реагувати на зміну курсу валют, відсотків по депозитам. Ви платите за перекази менше, ніж де б то не було. Ці системи дозволять вам одержувати доступ до ваших фінансів коли ви захочете і де ви захочете. Отже, завдяки таким системам здійснюється прискорення обігу фінансових активів та зниження комісійних.

Для банківських платіжних систем використання Інтернет-банкінгу дозволяє скоротити витрати по утриманню свої філій та відділень. Якщо у 1997 році тільки 5 % фінансових установ надавали можливість проведення операцій через Internet, то в 1998 - їх було 18 %, а в 1999 – 65 %. У Європі сьогодні вже понад 70 % банків надають послуги в он-лайн режимі. За оцінками компанії Garther обсяги комерційних трансакцій в Європі зростуть за найближчі чотири роки з \$ 53 млрд. до \$ 1 200 млрд. і одною з основних причин такого значного їх прискорення є функціонування сучасних систем електронних платежів у Internet [4].

Сучасні системи електронних платежів у Internet (Pay Pal (www.paypal.com), Web Money (www.webmoney.ru) та інші) створюються та функціонують переважно за прикладом E-Gold (www.e-gold.com) - найбільшої та найбільш поширеної у світі позабанкової

* аспірант кафедри міжнародних економічних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки

електронної платіжної системи. Платіжною системою керує компанія Gold&Silver (G&SR). Вже у 2001 році (за 5 років роботи компанії) в цій платіжній системі було зареєстровано більше 90 000 рахунків з щоденним обігом у 500 000\$. Користувачем такої системи може стати безкоштовно будь-яка людина з будь-якої країни світу. Управління рахунками здійснюється через сайт системи і для цього не потрібне додаткове програмне забезпечення. Безпечність системи забезпечується тим, що дані, які передаються та зберігаються при здійсненні трансакції, захищені протоколом SSL (Secure Sockets Layer) з довжиною коду 128 bit. Зарахування грошей на рахунок може відбуватись через спеціальні «сайти-обмінники», переказом з інших рахунків E-Gold, з використанням кредитної картки, банківського переказу, Western Union, або з іншої платіжної системи Internet. Вивід грошей з рахунка проводиться такими методами: видача іменного чеку, банківський переказ, Western Union, через віртуальні обмінні пункти [6, 7, 8].

Взаємодія між системами електронних платежів у Internet здійснюється за допомогою електронних обмінних пунктів. Електронний обмінний пункт передусім являє собою сайт, на якому в автоматичному режимі здійснюється конвертація валют різних платіжних систем. Прикладом такого обмінника може бути ROBOXchange (www.roboxchange.com) – обмінний автомат (робот), повністю автоматизований обмінний пункт російської біржі INDX. Дозволяє здійснювати обмін валют у реальному часі за 1-2 хвилини між різними системами електронних платежів, в тому числі E-Gold та Web Money [3].

В Україні позабанківські платіжні системи поки не набули широкого використання, однак досить широко використовуються банківські платіжні системи, наприклад Приватбанк створив свою електронну платіжну систему, яка називається Privat24 (www.privatbank.ua). До цієї системи можна підключатися як через Internet, так і з мобільного телефону. Вона надає можливість здійснювати платежі по Україні, по Росії, а також платежі між рахунками у Приватбанку. З платіжної системи Privat24 можна здійснювати не тільки внутрішньобанківські перекази, але і міжбанківські перекази у національній валюті [2]. Інші банки України також активно впроваджують ІТ-технології у свою діяльність. Так, наприклад, Промінвестбанк вже тривалий час випускає спеціальні пластикові картки, призначені виключно для розрахунків у Internet.

Судячи з цього можна зробити висновок, що сучасні системи електронних платежів у Internet мають значні перспективи для розвитку через наявність ряду переваг перед використанням звичайного готівкового розрахунку, вже набули досить високого рівня розвитку і з кожним днем стають все більш популярними, в тому числі і на Україні.

Література

1. Андрей Ездаков, Анна Самушкова «Организация расчетов через Internet» <http://www.emoney.ru/bibl/org.asp>
2. Електронна платіжна система ЗАТ КБ «Приватбанк» Privat24 www.privatbank.ua
3. Електронний обмінний пункт ROBOXchange www.roboxchange.com
4. Ксения Нестеренко «Покупки по Интернету – угроза традиционному шоппингу» <http://utro.ua/articles/2007/03/07/40078.shtml>
5. Михайло Гуцалюк «Безпека банківських інформаційних систем» http://www.crime-research.iatp.org.ua/library/bezp_ba.htm
6. Міжнародна мережева платіжна система E-Gold www.e-gold.com
7. Міжнародна мережева платіжна система Pay Pal www.paypal.com
8. Міжнародна мережева платіжна система Web Money www.webmoney.ru